

Historie oftalmologie v Pardubicích a v nemocnici Pardubice do založení primariátu (do roku 1941). *Zpracováno volně podle vyprávění dr. Svobody z r. 1970.*

Ve 20. letech minulého století bylo mimo Prahu a Brno očních oddělení málo. V Hradci Králové měl svoje oddělení byl klinický asistent prof. Schöbla dr. Saska, v Olomouci byl známý dr. Zirm. Celkem bylo v českých zemích asi 10 oddělení.

Když zemřel v Praze prof. Dr. Deyl a na jeho místo nastoupil prof. Dr. Lešer, rozhodl se odejít z pražské kliniky rodák z Rohovládové Bělé dr. Josef Svoboda. Tehdy se mu naskytl pěkný byt v Pardubicích, a zde také 1.11.1926 zahájil svoji soukromou praxi. V městě působil další oční lékař dr. Šedivec. Bývalý vojenský lékař se zde usadil po zrušení vojenské nemocnice. Byl pokladenským lékařem. Domluvili se tak, že dr. Svoboda se bude zajímat o nemocnici, a ne o pokladnu a stali se dobrými přáteli.

Dr. Svoboda byl oční chirurg a měl zájem o chirurgickou praxi. Chirurgický sál mu mohla nabídnout pouze nemocnice. Tam byla jen dvě oddělení. Chirurgii vedl primář dr. Messany a měl slušný operační sál. Dr. Svoboda zažádal o povolení provádět zde i oční operace. Povolení dostal 14.12.1928. V nemocnici působil jako neplacený oční konsiliář. Zpočátku operoval málo, trvalo nějaký čas, než vešlo ve známost, že je zde oční lékař s chirurgickou erudiicí.

Na chirurgickém pavilonu bylo asi 200 lůžek, ale pobyt v nemocnici nebyl pro pacienty příliš příjemný. Mezi lůžky se dalo sotva projít, hygiena plakala, pavilony byly zamořeny štěnicemi a jiným dotěrným hmyzem. Všichni dychtivě čekali na otevření nových pavilónů chirurgie a interny, které projektoval arch. Adámek, který v té době dostavoval i novou nemocnici v Hradci Králové.

Předsedou správního výboru nemocnice byl pan Tichý z Nemošic, člověk iniciativní, a jeho velikou láskou byla nemocnice. Ve výboru měl znamenité pracovníky ze všech politických stran. Bez něho byl vznik nové moderní nemocnice nepředstavitelný. Již tehdy přemýšlel dr. Svoboda o vybudování vzorného očního oddělení. Pro myšlenku našel porozumění, zvláště u primáře interního oddělení dr. Řehoře a nástupce dr. Messányho prim. chirurgického oddělení dr. Snopka, kteří byli jeho spolužáky z fakulty a nejlepšími přáteli.

Když se dostavěla chirurgie, ujednal si dr. Svoboda s primářem dr. Snopkem podmínky pro ukládání pacientů na jeho oddělení. Totéž sjednal po otevření nového interního pavilonu v roce 1932 i s primářem dr. Řehořem. Spolu s pozdějším primářem ORL dr. Horáčkem byli tak dva, kteří k nevelké radosti přednostů obou oddělení jim zvětšovali obložnost. V roce 1931 dr. Svoboda byl jmenován provizorním a dne 8.6.1932 definitivním konsiliářem pro oční nemoci.

Vyšetřování očních pacientů, pokud nebylo provedeno v privátní ordinaci dr. Svobody, dalo se v nemocnici za velmi primitivních podmínek, většinou na rentgenu. O vyšetření na přístroji ani nemluvě. Oftalmoskopovalo se také pod deštníkem, když primář Řehoř, kterého jako moderního internistu zajímaly nálezy na cévách podle tehdy aktuálních publikací, vyžadoval velmi často vyšetření očního pozadí.

Dr. Svoboda dopoledne ordinoval v privátu a kolem čtvrté hodiny se ubíral do nemocnice. Tam operoval až navečer, kdy byl volný operační sál. Při operaci mu asistoval sekundář, který měl právě službu. Operační nástroje měl svoje vlastní a veškerou manipulaci s nimi včetně sterilizace raději prováděl sám.

Když pacientů přibývalo, vyčlenil mu primář Snopek až na střeše pavilonu dvě místnosti, kam se vešlo 11 lůžek. A to byl počátek samostatného očního oddělení. Při výstavbě vlastního očního oddělení pomáhala vrchní a jediná sestra Lutgera.

V roce 1936 byl dr. Svoboda jmenován provizorním a 1.10.1937 ustanoven definitivním primářem nového očního oddělení.

Oční oddělení za prim. MUDr. Josefa Svobody (1937 – 1961)

MUDr. Josef Svoboda - zakladatel a první primář samostatného očního oddělení v nemocnici v Pardubicích. Narodil se 2.7.1896 v Rohovládové Bělé. Do pardubické nemocnice přišel v roce 1926 s cílem vybudovat zde jedno z dalších mimopražských očních oddělení. V roce 1937 získává pro Pardubice oční primariát a postupně vybudoval oční oddělení, které se stalo chloubou východních Čech. Oční oddělení vedl 24 let do roku 1961. Souběžně ordinoval ve své privátní oční ordinaci. Zemřel 4.10.1979.

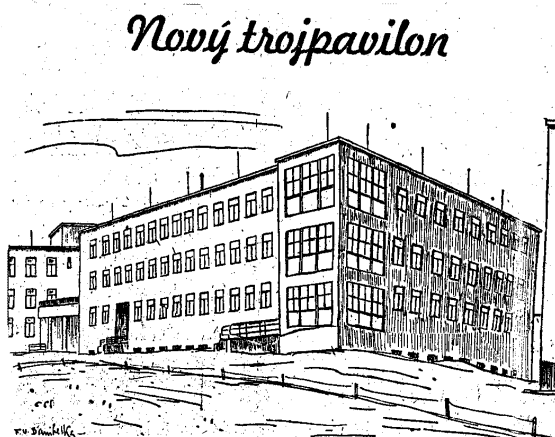

Zakladatel samostatného očního oddělení v nemocnici v Pardubicích primář MUDr. Josef Svoboda.

Ze vzpomínek primáře: V roce 1937, kdy se rozhodovalo o stavebních prioritách nemocnice mi nedalo mnoho práce přesvědčit správní výbor, že za dané situace bude nejvýhodnější stavba trojpavilonu pro oční, ušní a dětské oddělení Trojpavilon byl dokončen až za okupace a oficiálně otevřen 7.4.1941. Již od ledna byl v plném provozu. Slavnostního otevření se zúčastnilo mnoho známých osobností, m.j. byl také také přednosta I. oční kliniky v Praze prof. Dr. Kadlický.

POZVÁNÍ
K OTEVŘENÍ
ODBORNÉHO PAVILONU
PRO NEMOCCE OČNÍ,
UŠNÍ, KRČNÍ A KOŽENECNO-DĚTSKÉ
PŘI V. V. OKRESNÍ NEMOCNICI
V PARDUBICÍCH
DNE 16. ÚNORA 1941
O 11. HOD. DOPOL.
PRÍZEMÍ, UŠNÍ ODDĚLENÍ.

Předseda vrchní správy
v v. okresní nemocnici:
J. U. Dr. JOSEF KUCHAR,
okresní hejtmann, vrc. ní rada polit. správy.

Slavnostní otevření trojpavilonu v roce 1941.

Oddělení bylo ve 4 podlažích: v přízemí byly ženy s 20 lůžky, v 2. poschodí muži s 20 lůžky, byt pro 2 sekundáře a odpočívárna pro sestry. V 1. poschodí byl operační trakt a lůžka pro operované, dále 3 pokoje po 2 lůžkách a dětské pokoje. Také zde byla kancelář primáře (dosud jediná v nemocnici s původním vybavením), byt prvního sekundáře (pozn.: nyní přestavěn na operační sál II). V suterénu jsme měli infekční oddělení, část mužskou a ženskou, kuchyňku, 2 pokoje pro služebné, inspekční a terapeutický pokoj, 1 pokoj pro zřízence a velkou šatnu a skladiště. V přízemí pak oddělena vstupní halou, kde se měly konat návštěvy, byla část provozní: kancelář s archívem, čekárna, 2 tmavé boxy, velká tmavá místnost na přístroje a velká ambulance i na operační výkony, vedle ní ještě laboratoře. Celková obložnost byla 68 lůžek. Na lůžkové části pracovaly 4 řádové sestry a 2 služebné, na ambulanci 1 řádová sestra a služebná a v kanceláři úřednice. Když dr. Šedivec můj jediný spolupracovník zemřel, zůstal jsem na všecko sám. Na počátku okupace jsem proto uvítal příchod dr. Košťála, kterého vřele doporučil prof. Kadlický. V poslední fázi mého působení vedl samostatnou ortoptickou stanici jako pododdělení očního oddělení, podobně jako moje žena vedla stanici glaukomovou. Myslím, že tenkrát nebylo v Čechách ani na Moravě pěknějšího očního oddělení, ani lépe vybaveného. O tom svědčí častý zájem o prohlídku oddělení a uznání prof. Kurze. Leč v 50-tých letech přišlo trpké zklamání: při zřízení transfúzní stanice se sáhlo po suterénu očního oddělení a podnikla se dlouhá a drahá adaptace. Druhá rána, po které zbylo jen torzo původního očního oddělení, přišla o několik roků později v podobě zřízení onkologického oddělení v 2. patře očního oddělení přes mé energické protesty v ministerské komisi...

Lékaři, kteří pracovali pod vedením prim. MUDr. Josefa Svobody

MUDr. Jindřiška Svobodová (pozn: manželka prim. dr. Svobody, vedla glaukomovou stanici oddělení), MUDr. Alosie Janečková, MUDr. Jan Ondráček, MUDr. Eva Ondráčková, MUDr. Věra Beranová, MUDr. Vegerová, MUDr. Marie Sekerková-Vraná, MUDr. Zdeněk Procházka, MUDr. Josef Mareš, MUDr. Jiří Spurný, MUDr. Jaroslava Vladyková, MUDr. Olga Marková-Drahovzalová, MUDr. Věra Malá-Jadrníčková, MUDr. Dagmar Dočkálková-Kantorová, MUDr. Marta Lopourová-Ballingová, MUDr. Zora Mikulášková, MUDr. Jaromír Košťál (pozn.: vedl samostatnou ortoptickou stanici), MUDr. Eduard Havel.

Kolektiv oční

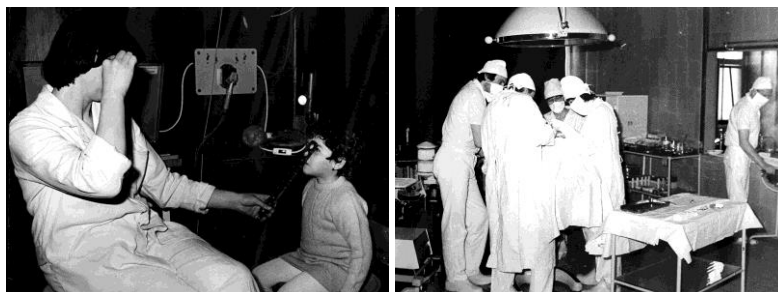

Vrchní sestry: sestra Robertina do r. 1959 a Valérie Fučíková.

Oční oddělení za primáře doc. MUDr. Jana Iserleho, CSc. (1961 – 1984)

Doc. MUDr. Jan Iserle, CSc. druhý primář očního oddělení od roku 1961, pardubický rodák, přišel z kliniky profesora Vanýska v Brně. Přinesl na oddělení nové léčebné a operační metody, které progresivní brněnská klinika vypracovala a zaváděla. Byl členem týmu, který v tehdejší ČSR implantoval první umělé nitrooční čočky. Byl výborným učitelem, vychoval řadu lékařů, z toho 3 primáře. V letech 1975-1984 se podílel na výuce studentů stomatologického směru Lékařské fakulty v Hradci Králové, jež tehdy byla přesunuta do areálu Nemocnice Pardubice. Za jeho éry se provádělo celé spektrum očních operací včetně operace katarakty, glaukomu, transplantací rohovky a operace odchlípené sítnice. Obr. 5 až 7.

Vlevo určování refrakce skiaskopií, vpravo práce na operačním sále očního oddělení, v roce 1980 ještě bez operačního mikroskopu.

Při operaci katarakty: doc. Iserle, dr. Voženílková, dr. Holub.

Doc. Iserle vedl oční oddělení 23 let do roku 1984. Do roku 2017 ještě pracoval v privátní ordinaci.

Primář doc. MUDr. Jan Iserle, CSc.

Doc. Iserle vzpomíná: Promoval jsem v červenci 1947 a protože jsem poznal rozpaky diagnostiků různých oborů, toužil jsem po exaktních zjištěních – tedy po patologické anatomii. Profesor Fingerland mi nabídl místo v Hradci. Osud je ale někdy nevyzpytatelný. Byl jsem zapůjčen na nově budovanou kliniku oční k profesoru Vanýskovi. Tomu nedalo žádnou práci mě přesvědčit, že i oční je exaktní věda. Tak jsem se stal očařem. Když se hradecká fakulta stala Vojenskou lékařskou akademií (1951), odmítl jsem aktivovat. Stal jsem se krajským odborníkem. Tak jsem se dobře seznámil nejen s tehdejšími odděleními, ale i s jejich lékaři. Vanýsek byl vynikající strateg, progresivní, bez respektu před dogmaty a modlami, který se snažil dotáhnout oční ze sklepa medicíny do nejvyšších pater. Proto jsem neváhal přijmout jeho nabídku přesídlit s ním na brněnskou oční kliniku (1955). Byl však zaneprázdněn četnými funkcemi a tak vedle povinností zástupce přednosty jsem přednášel slovenským očařům v Trenčíně, jezdil operovat do bratislavské vojenské nemocnice a vykonával funkci krajského odborníka pro jihomoravský kraj. Nejraději jsem však zasvěcoval mladé do oční operativy. Stále si vysoce cením toho, že jsem 42 lékařům asistoval při jejich první kataraktě. Cítil jsem se v Brně pracovně dobře. Když se však rýsovalo obsazení pardubického oddělení, přihlásil jsem se do konkursu. Byl jsem spokojen, když mi bylo oznámeno, že mohu nastoupit na místo primáře. Chtěl jsem přizpůsobit celý chod oddělení moderním trendům a poslal jsem vrchní sestru Valiku na brněnskou kliniku, aby se seznámila s moderním provozem. Již za prvních 3/4 roku nově zorganizované práce vzrostl počet operovaných katarakt proti dřívějšímu o 100%. Počet operací stoupal až do roku 1978, kdy se ustálil na zhruba 300 operací ročně.

Ve světě postupně nastával netušený rozvoj techniky. Každé operační oddělení potřebuje nezbytně držet krok s vývojem, ale jak se s tím vyrovnat, když jsme neměli ani potřebné nástroje a přístroje a nebyly peníze na nákup nezbytného atraumatického materiálu a dalších potřeb. Spolupracovali jsme s n. p. Léčiva na vývoji čsl. atraumatických návrků a tak bylo alespoň něco. Tak jsme se plížili za světovými novinkami, ale plížili jsme se v prvních řadách...

Lékaři, kteří pracovali pod vedením prim. Doc. MUDr. Iserleho, CSc.:

MUDr. Zora Mikulášková, MUDr. Jan Stružinský, MUDr. Anna Voženílková, MUDr. Dada Kantorová, MUDr. Marta Ballingová, MUDr. Miroslav Košťál, MUDr. Zdeněk Anton, MUDr. Blanka Janečková-Letáčková, MUDr. Olga Marinicová-Arcelle, MUDr. Karel Holub, MUDr. Jaroslava Procházková, MUDr. Kateřina Bedrnová-Dlasková, MUDr. Alena Kejzlarová, MUDr. Táňa Řezníčková, MUDr. Hana Svěráková-Adámková.

Vrchní sestry: Valérie Fučíková a Gréta Blažková.

Vrchní sestry za primáře doc. Iserleho. Vlevo vrchní sestra Valérie Fučíková, vpravo vrchní sestra Gréta Blažková (dosud aktivní v privátní ordinaci).

Oční oddělení za primářky MUDr. Anny Voženílkové (1984 – 2000)

MUDr. Anna Voženílková, žákyně docenta Iserleho, převzala oční oddělení v roce 1984. Vedla ho 16 let, do roku 2000.

Primářka MUDr. Anna Voženílková.

Pracovala v období převratných změn v oboru. Podařilo se jí zavést na oddělení mikrochirurgické metody práce a přejít na moderní způsob operace šedého zákalu fakoemulsifikací. Oddělení, které neprodělalo jakoukoliv modernizaci od roku 1941, kde chyběly základní oftalmologické přístroje, postupně vybavila prvními operačními mikroskopy (stojanové Zeiss 310 v r. 1984 a OPMI DVO v r. 1994), prvními irrigačně-aspiračními přístroji a fakoemulsifikátory. Následovaly i moderní vyšetřovací přístroje firmy Zeiss. Pro léčbu diabetické retinopatie se jí podařilo v r. 1991 získat argonový laser firmy Coherent, v r. 1997 počítačový perimetr Medmont a posléze v r. 2000 i Nd:YAG laser pro léčbu sekundární katarakty. Změny v koncepci oboru si za jejího vedení vyžádaly i drastické snížení počtu lůžek (ze 65 postupně na 25) a založení denního stacionáře. Za jejího působení proběhla i první přestavba operačního sálu a částečná výměna oken a oprava západní fasády trojpatrového objektu.

Primářka vzpomíná na těžké doby:

Nástup mikrochirurgických operačních postupů vyžadoval zásadní změny ve vybavení nově vyvíjenými operačními nástroji. Člověk se denně dostával do stresů za situace, kdy chtěl vše dělat jinak, moderněji a dokonaleji, ale neměl na to podmínky. Nemocnice neměla peníze na to, aby koupila pro oddělení operační mikroskop. Bylo proto nutno hledat sponzora, v té době se tomu říkalo „leštit kliky“ a to znamenalo prosit, vysvětlovat a přesvědčovat lidi z úplně jiných oborů, povětšinou z okruhu známých, či známých jejich známých. Nakonec díky štědrosti TESLY n.p. jsme si k mikroskopu pomohli a mohli jsme počínajíc rokem 1984 začít rozvíjet mikrochirurgii. Mikroskop měl při darování krycí jméno „optické zařízení“ a měl sloužit k preventivním

prohlídkám zaměstnancům Tesly. To proto, že ani tato fabrika nesměla poskytnout peníze „jen tak“ zdravotnickému zařízení. Podobný pseudonym „laboratorní chladicí zařízení“ měl i přístroj Erbokryo, který pro nás koupilo PARAMO v roce 1986. V roce 1989 nám nadělilo opět PARAMO irrigačně-aspirační přístroj Viacon. Díky tomuto daru jsme mohli začít s návratem k extrakapsulárním extrakcím katarakty. A to o etáž výš, než to dělávali naši předchůdci (bývala to metoda volby při operaci katarakty). Učinili jsme tak další krok ke kýženému cíli, kterým byla v budoucnu možnost implantovat umělé nitrooční čočky. Posledním velkým sponorským darem byly peníze, za které se pro oddělení koupil argonový laser a část nového operačního mikroskopu Zeiss OPMI. Tyhle peníze jsem získala od oddělení likvidace úrazů České pojišťovny. Pak přišlo to letadlo z Kanady, ve kterém byl kromě jiných, většinou nepotřebných věcí ještě fakoemulsifikátor firmy Alcon po repasu. Nejprve se zdál k nepotřebě, ale nakonec se dal do práce a odoperovali jsme na něm jistě stovky katarakt. Další potřebné přístroje jsme již kupovali z vlastních zdrojů. Tak se podařilo doplatit druhou část operačního mikroskopu a koupit zcela nový fakoemulsifikátor Universal, statický perimetr Medmont, bezkontaktní tonometr, UZ biometr a posléze i Nd:YAG laser.

Západní křídlo trojpavilonu po částečné rekonstrukci (obnova fasády) v roce 2012.

Lékaři, kteří pracovali pod vedením prim. MUDr. Anny Voženílkové

MUDr. doc. Jan Iserle, CSc., MUDr. Kateřina Bedrnová-Dlasková, MUDr. Taťana Řezníčková, MUDr. Lada Čermáková-Ondráčková, MUDr. Karel Holub, MUDr. Zora Mikulášková, MUDr. Hana Svěráková-Adámková, MUDr. Zbyněk Popelka, MUDr. Ivana Valentová, MUDr. Jana Melounová-Bromová, MUDr. Katarína Čičková-Jiráková, MUDr. Jiří Lochman, MUDr. Renata Štěpařová, MUDr. Eva Pellantová-Mejzlíková

Vrchní sestry: Gréta Blažková a Helena Kohoutová.

Vlevo vrchní sestra Greta Blažková, vpravo Helena Kohoutová.

SOUČASNOST

Oční oddělení za primáře Doc. MUDr. Jana Nováka, CSc. (2001 – dosud)

Doc. MUDr. Jan Novák, CSc. přišel 1.1.2001, po konkursním řízení, z oční kliniky Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice v Hradci Králové.

Primář doc. MUDr. Jan Novák, CSc. V roce 2005-

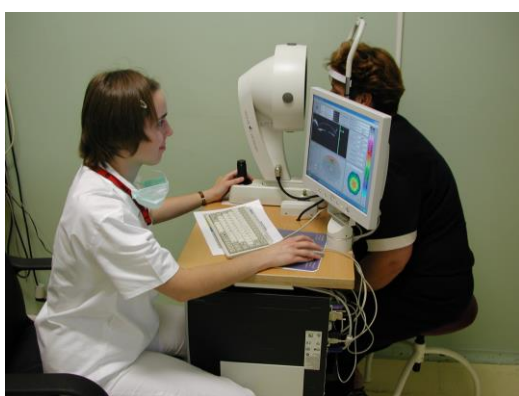
V období dalšího urychlení celostátního rozvoje oftalmologie prosadil s pochopením managementu nemocnice pod vedením ředitele Jana Feřteka vybudování druhého operačního sálu spolu s do té doby zcela chybějícím sociálním zázemím pro oba operační sály. Do roku 2005 zmodernizoval základní přístrojové vybavení celého oddělení. Podle možností doplňoval vybavení očního oddělení moderní technikou, zavedl řadu nových operačních a vyšetřovacích technik.

Vlevo přestavba oddílenického bytu sloužícího jako lékařský inspekční pokoj na operační sál č. 2 v červenci 2001, vpravo stav na konci září 2001.

Vyšetřování na autokeratorefraktometru Nidek. Vrchní sestra Kohoutová.

Vyšetření na Scheimpflugově kameře (PENTACAM firmy Oculus). Komplexní diagnostický přístroj pro přední segment oka jsme využívali zprvu v pronájmu ale posléze jej v roce 2003 zakoupilo vedení KNP. A to jako první v České republice. Práci na něm dokonale zvládla jedna nových lékařek oddělení MUDr. Hronková.

Moderní ultrazvuková technika slouží k diagnostice řady chorob očního bulbu.

První

OCT na oddělení. Přístroj Stratus

umožňoval vyšetřovat sítnici oka optickou koherentní tomografií zejména v diagnostice onemocnění makuly. Dnes pracujeme na mnohem přesnějších přístrojích firem Heidelberg Engineering a Optovue,

Oční oddělení je zásluhou sponzorského daru (699 000Kč) od firmy Contipro vybaveno dosud jedním z nejlepších digitálních fotografických přístrojů (Haag-Streit BX900) pro dokumentaci očních nálezů.

Vyšetření endotelu rohovky na bezkontaktním mikroskopu firmy Tomey EM3000 je nutné zejména pro refrakční operace oka. Díky sponzorskému daru opět od firmy Contipro (300 000Kč).

Dětská ambulance je vybavena nejmodernějšími diagnostickými přístroji firmy Nidek. Pořízeny z milionové dotace statutárního města Pardubic pro své občanky v roce 2010.

Laserová léčba sítnice, sekundární katarakty a glaukomu byla možná díky modernímu kombinovanému laseru firmy Zeiss. Kombinovaný laserový přístroj firmy Zeiss slouží k léčbě očních komplikací cukrovky a pro léčbu sekundární katarakty. Statutární město Pardubice jej zakoupilo pro svou nemocnici v roce 2007. V současné době po modernizaci vybavení slouží přístroj jen pro fotokoagulační výkony na sítnici a předním segmentu.

Operace šedého zákalu (katarakty) s náročnými výpočty dioptrické hodnoty nitroočních čoček se neobejde bez moderního a ještě v roce 2019 funkčního přístroje IOL-Master firmy Zeiss.

Mikrochirurgie katarakty v roce 2002 (od roku 2001 jsme mohli na operačním sále 1 využívat moderní mikroskop Leica 748 vhodný jak pro přední tak zadní segment oka, tehdy špičkový

fakoemulsifikátor Millennium od firmy B@L, začínali jsme s injekcemi měkkých nitroočních čoček).

Po vybavení celého oddělení počítačovou technikou v roce 2001 (jedno z prvních oddělení v nemocnici) bylo celoustavně zavedeno používání jednotného nemocničního informačního systému (NIS) Médea od firmy Stapro s centrální elektronickou kartotékou. S firmou Stapro jsme spolupracovali na vylepšování uživatelského softwaru.

S cílem udržet kontakt s trendem zavádění ambulantní chirurgie v oftalmochirurgii se postupně snižoval lůžkový fond do roku 2011 až na 12 lůžek a na 8 lůžek v roce 2016. V téže době byla rozhodnutím vedení nemocnice zrušena víkendová lůžka ve snaze uspořít náklady nemocnice.

Personálně posiloval operační tým (v roce 2019 operuje nitrooční operace již 8 chirurgů).

Byly nově upraveny inspekční pokoje pro lékaře vrchní sestru a oddělové sestry, nevyhovující sociální zařízení na lůžkovém oddělení rozděleno pro pacienty a personál, v přízemí odděleno pro děti a nově zřízeno pro tělesně postižené.

Od roku 2014 spolupracujeme s občansky prospěšnou společností Prozrak o.p.s., která zajišťuje společnou ortoptickou, pleoptickou a tyflopédickou péči o děti se zrakovými vadami. V roce 2015 byly do provozu slavnostně uvedeny zadaptované prostory před dětskou ambulancí cestou Nadace Zdeňky Žádníkové a za přispění statutárního města Pardubice.

V roce 2008 bylo zavedeno do operační praxe jednorázové rouškování, které výrazně zkvalitnilo operativu oka a usnadnilo práci sálových sester, ovšem s dopadem do nákladových položek. V roce 2018 jsme pak ukončili resterilizaci SZM s ohledem na jednotnou legislativu EU, zase s výrazným dopadem na ekonomiku oddělení.

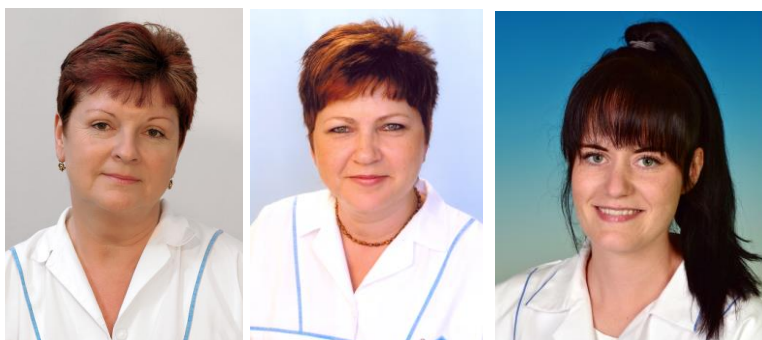
V roce 2010 se vzácným pochopením ředitele nemocnice ing. Šimurdy bylo dokončeno moderní vybavení operačních sálů pořízením modulu rychlého vitrektomu a endolaseru, endofakoemulsifikátoru a endodiatermokoagulace spolu s výměnou cyklokryokoagulátoru a pokračoval tak další rozvoj očního oddělení zavedením komplexní operativy zadního segmentu oka tj. PPV (pars plana vitrektomie) 20G, postupně i bezstehové 23G, s nástupem zkušeného vitreoretinálního chirurga v roce 2018 MUDr. Evy Klofáčové i 25 a 27G. V současné době oční oddělení tak poskytuje služby v celém rozsahu zdravotními pojišťovnami hrazené péče.

Z palety placených výkonů podle celoustavního ceníku poskytuje i nitrooční refrakční výkony s celým spektrem speciálních implantátů.

Lékaři, kteří pracovali nebo pracují pod vedením prim. Doc. MUDr. Jana Nováka, CSc. FEBO

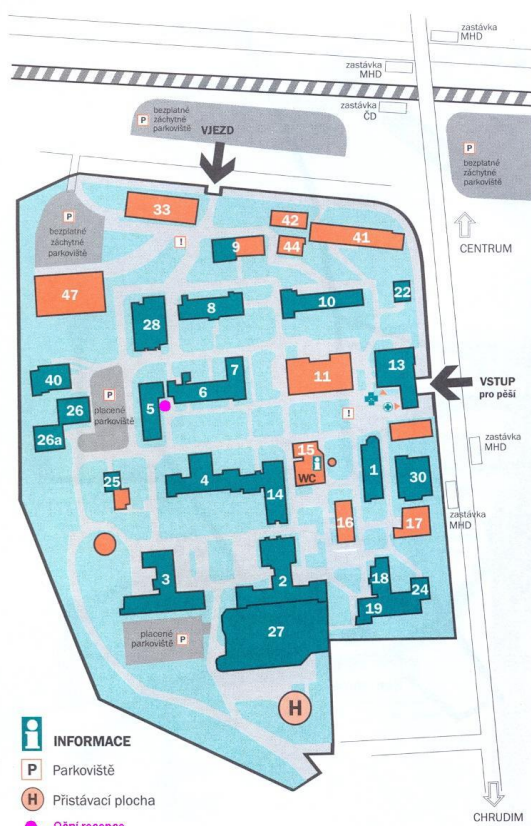
MUDr. Hana Adámková, MUDr. Jiří Lochman, MUDr. Renata Štěpařová, MUDr. Luboš Továrek – (odchod na oční kliniku FN KV Praha 2003 a posléze jeden z nejvýkonnějších operátorů katarakty v ČR), MUDr. David Tihon, MUDr. Táňa Krejzková/Brdlíková, MUDr. Zbrožková Lenka, MUDr. Eva Mejzlíková/Pellantová, emeritní primářka MUDr. Anna Voženílková (do roku 2002 a dále pracuje v privátní ordinaci), MUDr. Katarína Jiráková, MUDr. Jana Jurová, MUDr. Helena Novotná/Hronková (t.č. na MD), Martina Pazderová/Ludwigová, MUDr. Monika Adamková, MUDr. Lenka Niederhoferová, MUDr. Lenka Pražáková (odchod v roce 2004), MUDr. Andrea Slavíková (odchod na oční kliniku v Hradci Králové v roce 2008), MUDr. Filipe Vieira Lima Cabrita (od r. 2006 nyní vitreoretinální chirurg zpět v Portugalsku), MUDr. Petr Bedřich, MUDr. Radka Švancarová (odchod do Thomayerovy nemocnice Praha 2010), MUDr. Ilona Hynková, MUDr. Libor Hejsek, PhD, doc. MUDr. Petr Souček, PhD (2011-2017), MUDr. Ilona Součková, PhD. (2011-2017), MUDr. Marianna Otrošinová/Ivančová, MUDr. Eva Klofáčová (od r. 2018), MUDr. Simona Kroutilová, MUDr. Lucie Křenová, MUDr. Martin Smělý (všichni od r. 2018)

Vrchní sestry: Helena Kohoutová (do roku 2009), Naděžda Živná do roku 2018, Bc. Michaela Matysková od roku 2018.

Vlevo vrchní sestra Helena Kohoutová (†2010), uprostřed Naděžda Živná od roku 2010 - odchod do důchodu v roce 2018), vpravo Bc. Michaela Matysková, vrchní sestra od r. 2018.

Současnost očního oddělení Krajské nemocnice Pardubice

PARDUBICKÁ KRAJSKÁ NEMOCNICE

Zdravotnické provozy

- 1 dětská chirurgie, oddělení ústní, čelistní a obličejové chirurgie, radiční onkologie-lůžka
- 2 chirurgie, ortopedie, úrazová chirurgie, operační sály, neurochirurgie
- 3 urologie, gynekologie, porodnice, novorozenci
- 4 kardiologie
- 5 oční oddělení
- 6 ušní, nosní, krční, psychiatrie, klinická hematologie
- 7 dětské oddělení, dětská LSPP
- 8 oddělení nemocí plicních a tuberkulózy
- 9 patologicko-anatomické oddělení, soudní lékařství
- 10 infekční oddělení
- 11 ředitelství
- 13 **lékárna pro pacienty**
 - centrum pracovního lékařství, osteocentrum, tým klinických psychologů, ČLK
 - ambulance: léčby bolesti, nutriční, praktického lékaře, psychiatrie, radiční onkologie
 - stomatologická LSPP, vrátnice
- 14 **prodejna zdravotnických pomůcek**
 - počítačová tomografie (CT), radiodiagnostika
- 15 INFORMACE, centrální kancelář, ožerstvení
- 18 kožní oddělení, lék. kosmetika, neurologická ambulance
- 19 neurologie
- 22 oddělení radiční a klinické onkologie-chemoterapie
- 24 magnetická rezonance
- 25 ergoterapie
- 26 mikrobiologie - laboratoře
- 26a oddělení klinické biochemie - laboratoře
- 27 ARO, JIP, KACHT, EMERGENCY
 - chirurgické obory: chirurgie, ortopedie, traumatologie, neurochirurgie
 - transfúzní oddělení
- 28 interna, geriatrické centrum, centrum rehabilitace, nutriční
- 30 oddělení radiční onkologie-ozařování
- 40 hemodialýza, nefrologie, domácí ošetrovatelská péče, zdravotné sociální oddělení

Provozní budovy

9, 16, 17, 25, 33, 41, 42, 44, 47 provozní budovy

WC veřejné WC

I orientační tabule

Oční oddělení Krajské nemocnice Pardubice je lůžkovým oddělením s ambulantní složkou. Poskytuje komplexní oftalmologické služby nemocným Pardubického kraje. Nalézá se v areálu nemocnice sevřeno pouze ve dvou podlažích západního křídla (původně na všech 3 nadzemních podlažích) čtyřpodlažní budovy trojpavilonu z roku 1941, vchod č. 5.

V prvním nadzemním podlaží je ambulantní část se dvěma všeobecnými ambulancemi, diabetickou poradnou, aplikačním centrem, vitreoretinální poradnou, glaukomovou poradnou, pedooftalmologickou poradnou, laserové (žlutý a Nd:YAG laser) a perimetrické pracoviště (statický perimetr Humphrey-Zeiss) a vyšetřovna pro PENTACAM, endoteliální mikroskop, OCT Optovue a Heidelberg Spectralis). Lůžková stanice s 8 lůžky (čtyři 2-lůžkové pokoje) je umístěna vedle operačního traktu na druhém nadzemním podlaží. Další 2 pokoje s 8 křesly jsou používány jako denní stacionář pro ambulantní operativu. Dále je zde sálek pro aplikaci intravitálních farmak, lékařská vyšetřovna a inspekční pokoj sester. Operační trakt má 2 klimatizované operační sály vybavené pro nitrooční mikrochirurgii. Oba sály jsou vybaveny operační technikou (nový stojanový mikroskop Zeiss Lumera a stropní mikroskop Zeiss-OPMI MDO s výhledem jeho výměny za novou Lumeru 700, fakoemulsifikátory Alcon – Infiniti a kombinovaný přístroj pro zadní vitrektomii Bausch and Lomb - StellarisElite). To umožňuje provádět operace na vysoké úrovni.

V čele oddělení je primář doc. MUDr. Jan Novák, CSc. FEBO. Zástupcem primáře je MUDr. Eva Klofáčová od 1.1.2019.

Provoz ambulancí a lůžkové části se stacionářem zabezpečuje osm atestovaných lékařů a 6 lékařů ve výchově. Na ambulanci oddělení pracuje 8 sester a dalších 6 sester a zdravotnický asistent na lůžkové stanici ve směnném provozu. Provoz sálů zabezpečuje 8 chirurgů, 5 sálových sester, sanitář a zdravotnický asistent. Jeden bioinženýr provádí specializovaná vyšetření zorného pole, předního segmentu a sítnice.

Odborné poradny-centra zabezpečují péči o široké spektrum nemocí:

Makulární centrum

pečuje o nemocné s onemocněním makuly (především věkem podmíněná degenerace) v Pardubickém kraji. Především se zabývá indikací antiVEGF.

Práce centra je úzce provázána s dalšími: vitreoretinálním a diabetologickým.

Vedoucí lékař: MUDr. Eva Mejzlíková

Vitreoretinální centrum

Poskytuje diagnostiku a laserovou a chirurgickou nemocným s patologií sítnice a sklivce. Hlavní náplní je léčba odchlípení sítnice, cévní onemocnění sítnice, onemocnění makuly, traumata, nitrooční záněty a nitrooční tumory. V diagnostice používá moderní zobrazovací metody S-OCT, FAG, indocyanin green, ultrazvukové metody, ve spolupráci s oddělení zobrazovacích metod magnetickou resonanci, počítačovou tomografií a s terapeutickým centrem Nemocnice Na Homolce spolupráce s Lexelovým gama nožem.

Vedoucí lékař a zástupce primáře: MUDr. Eva Klofáčová

Diabetologické oční centrum

Diabetologické oční centrum je zaměřeno na péči o nemocné s očními komplikacemi diabetes mellitus 1. a 2. typu. Provádí screening, diagnostiku a léčbu diabetické retinopatie a jejích komplikací. Léčba očních komplikací předního a zadního segmentu oka zahrnuje především laserovou koagulaci sítnice. Centrum spolupracuje v rámci pracoviště zejména s glaukomovým očním centrem a neurooftalmologickým centrem. Další odbornou náplní centra je pedagogická (pregraduální a postgraduální) činnost a vědecká a výzkumná práce.

Vedoucí lékař: MUDr. Hana Adámková

Centrum dětské oftalmologie

Oční pediatrické centrum se ve spolupráce s Prozrak o.p.s. zabývá screeningem očních vad v dětském věku, diagnostikou a léčbou vrozených očních vad, šilhání, tupozrakosti a refrakčních vad. Pacienti do 15let, jsou ke komplexnímu vyšetření nebo na operaci přijímáni na lůžka dětského oddělení.

Vedoucí lékař: MUDr. Jana Jurová

Centrum oční onkologie

Centrum oční onkologie se zabývá diagnostikou, chirurgickou léčbou primárních a metastatických tumorů oka a jeho okolí. Součástí je dispenzární péče o léčené pacienty. Péče o pacienty probíhá ve spolupráci s onkology a zúčastněnými očními specialisty.

Vedoucí lékař: MUDr. David Tihon

Centrum pro léčbu glaukomu

Poskytuje komplexní péči tj preventivní screening, diagnostiku a léčbu všech typů glaukomu především pro Pardubický kraj. Chirurgicky je ošetřeno pro glaukom ročně kolem 50 nemocných antiglaukomovou operací a kolem 100 operací šedého zákalu u glaukomatiků.

Preventivně i terapeuticky provádíme laserové iridektomie. Základní trendy oboru stejně jako ve světě je časná diagnostika a adekvátní léčba glaukomového onemocnění.

Vedoucí lékař: MUDr. Lenka Niederhoferová

Oddělení poskytovalo v posledních letech pacientům ročně na 24 000 ošetření, hospitalizovalo kolem 500 nemocných a provádělo kolem 3000 operací. Z toho je každoročně přes 2000 operací šedého zákalu s implantací celého spektra umělých nitroočních čoček včetně multifokálních, tč. již pouze z hydrofobního akrylátu (reakce na problémy s hydrofilními čočkami známé v České republice i ve světě). Oddělení provádí i refrakční nitrooční operace u myopie, hypermetropie či astigmatismu systémem Artiflex. Do spektra běžných nitroočních výkonů patří vitreoretinální operace (operace amoce zevním přístupem, PPV 20-23-25G), operace glaukomu (hluboká sklerektomie, trabekulektomie, drenážní implantáty), z extrabulbárních operace mj. dekomprese optického nervu, operace strabismu a skleroplastika u progresivní myopie, onkologické operace a estetické operace v okolí oka.

Dva laserové přístroje slouží k léčbě očních komplikací cukrovky, glaukomu a sekundární katarakty.

Oddělení organizuje několikrát ročně doškolovací semináře pro oční lékaře regionu a pravidelná školení pro lékaře a sestry oddělení. Je akreditovaným vzdělávacím zařízením III. typu pro obor oční lékařství. Na oddělení jsou připravováni lékaři pro atestaci z očního lékařství. Lékaři očního oddělení zabezpečují výuku související s oborem na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Pardubice (studijní obory zdravotní sestra, porodní asistentka v rámci bakalářského a magisterského studia).

Oddělení se účastní i na teoretickém a aplikovaném výzkumu. Účastnilo se vývoje viskoelastických materiálů ve spolupráci s CONTIPRO-C a.s., nových nástrojů s firmou GEUDER, v rámci mezinárodní studie vývoje nové funkčně velmi úspěšné bifokální čočky Oculentis M-plus, která byla na zdejší oddělení implantována dokonce prvně na světě, vývoje konstrukce umělé nitrooční čočky s izraelskou firmou Hanita, vývoje umělých čoček, duhovek a orbitálních implantátů s českými firmami ELLA-CS, Gelmed a Wilens. V rámci spolupráce s dalšími subjekty jsem předváděl moderní operativu na různých akcích v tuzemsku, na Slovensku, v Moskvě a Soulu. Výsledky práce oddělení byly prezentovány v rámci desítek významných mezinárodních oftalmologických kongresů (ICO Sydney, ASCRS v USA, na sjezdech ESCRS v Evropě, DOG nebo DGII v Německu, na sjezdech v Izraeli, Číně a dalších státech) a v tuzemsku pravidelně na výročních sjezdech České oftalmologické společnosti a dalších se specializovanou tematikou. Na tuzemských odborných akcích přednesli lékaři oddělení stovky odborných sdělení.

Získali jsme i ocenění odborných společností:

Statistické údaje očního oddělení

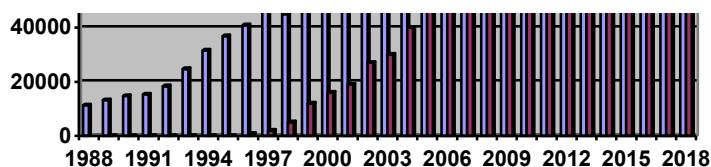
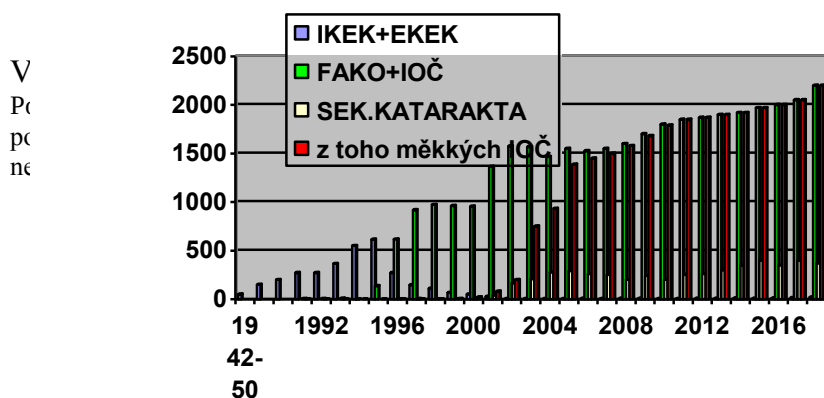
Na následujících tabulkách a grafech jsou uvedeny základní statistické údaje za dobu působnosti očního oddělení v Pardubicích.

Období	Operační výkony
1927-1940	1 684
1941-1950	5 346
1951-1960	5 383
1961-1970	7 309
1971-1980	9 226
1981-1990	8 817
1991-2000	13 241
2001-2010	26 781
2011-2018	24 552

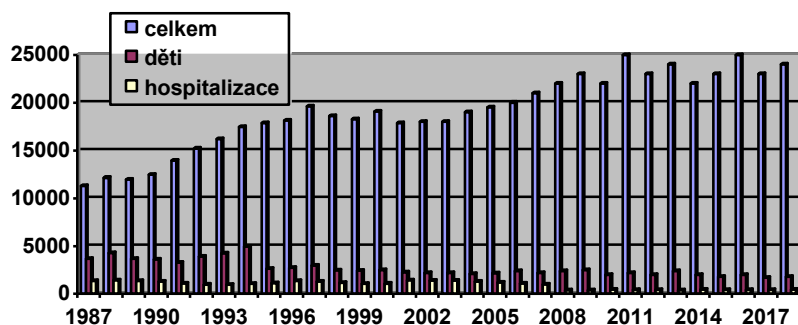
Počet operačních výkonů v jednotlivých dekádách činnosti očního oddělení v Pardubicích.

Typ operace	Počet 1927-2002
katarakta	52 041
glaukom	4 225
vitreoretinální výkony	735
strabismus	4 632
perforační poranění	810
enukleace	665
ostatní	37 425

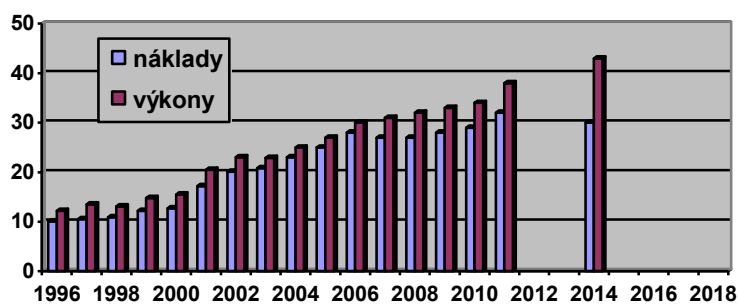
Tab. 2. Celkový počet základních druhů operací provedených za dobu existence očního oddělení v letech 1927-2018.

Pro srovnání uvádíme graf vývoje počtu operovaných katarakt v České republice. Na více než 60 operačních jednotkách České republiky operuje katarakty přes 200 chirurgů (z toho 8 u nás).

Počty ošetření na očním oddělení.

Základní ekonomické ukazatele očního oddělení v letech 1992-2011 (v mil. Kč). Od roku 2012 jsou oddělení hodnocena pouze na základě nákladů. Poslední údaj z roku 2014 je podle údajů vnitropodnikového auditu. Ekonomicky je oddělení stále výdělečné.